

Te in enake misli navdajajo nas in naše stare tovariše, kateri — čast in hvala jim bodi! — hočejo tudi v prihodnje listu zvesti ostati; te in enake misli naj privabijo mu dokaj novih tovarišev, da bode „Učit. Tov.“ z zedinjenimi močmi vedno boljše izverševati mogel svojo lepo nalogo. Kaj vse prinese že v naslednjem tečaju, tega posamesno noče naštevati; reči pa sme, da bode mikavno in koristno še bolj, kakor je bilo v dosedanjih. Da pa more to duhovno blago na papir, v tisek, po svetu, k temu je treba novcev, novcev! V žep torej po nje, spoštovani domoljubi in šolski prijatelji! in darujte jih v obilnem naročevanju za dobro stvar, vsaj véste, da se enako le žertvujeta založnik in vrednik, ter pomagajte nam duševno in dejansko odnašati breme to spet v bodočem letu, v katerem se nam bodo razmere kaj bolj pojasnile in pobražile. Upajmo!

Velja pa „Tovariš“ za vse leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr., ter izhaja 1. in 15. vsacega mesca na celi poli. Spise in dopise prejema vredništvo Matej Močnik, učitelj na I. mestni šoli pred škofijo h. št. 304 po starem, a 13 po novem; naročnino pa sprejema in list razpošilja založnik R. Milic na starem tergu h. št. 33, 19 po novem. — Nekaj tečajev l. 1862, 1865, 1873, 1874, 1875, 1876 in 1877. imamo še na razpolaganje. — Bog z nami!

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

24.

1. „Učitelj in odgojitelj morata biti ena in ista oseba.“ Prav lahko umevno pravilo. Iz tega Rousseau-ovega stavka so izpeljali novejši pedagogi stavek: „Poduk mora biti odgojilen“. Rousseau je zavergel mnogo principov, po katerih se je odgojevalo do njegovega časa, na njihovo mesto vendar ni postavil vselej kaj boljšega; ali vložil je temelj, na kateri so zidati jeli novejši pedagogi. On je prav za prav oče novejše pedagogike. On je dal povod k temu glavnemu pravilu: „Poduk mora biti odgojilen“. In to pravilo se mora imenovati velikansk napredek v odgoji. Vendar ni treba misliti, da se mora pri vsem, kar se uči, tudi gledati na pobraževanje otroškega serca. V berilih je pač mnogo povesti, ki hranijo zlate nauke za mladino, ali napačno bi delal učitelj, ako bi pri vsaki opozoril otroke na nauk, ki ga ima povest v sebi. Kam bi prišli? Samih lepih naukov bi ne vedeli otroci, kaj je prav. V moraliziranji moramo biti jako zmerni.

2. „Odgojitelj ne sme odgojevati za denar“. To se da pač lepo pisati; ali spolnjevati ne. Vendar nobenega Rousseau-ovega

pravila se ne derže tako, kot ravno tega. Ker se od učitelja ne more terjati, da bi podučeval prav zastonj, mu je torej odmerjena tako pičila plača, da podučuje skoraj res zastonj. Koliko se tedaj rogovili v novejšem času „o zboljššanji učiteljske plače!“ Ali čudo! za vsako stvar se dovoli raje denar, le pri učiteljskih plačah se gleda toliko na krajcar. Učitelju izroči občina svoje najdražje, svoj bodoči up, svoje prihodnje moči; ali za izobraževanje teh moči se mu tako slaba odškodnina daje. Od učitelja se toliko terja, na njega se tako ostro pazi, in vendar kar se tiče njegovega blagostanja, se mu nič ne zboljša. K vsemu temu prihaja še to, da ga malokdo spoštuje. Naj se govori proti temu, kar se hoče, jaz terdim, da učitelj je povsod na najnižji stopinji. Reklo se mi bo: ako ni učitelj spoštovan, je temu sam kriv, se že ne obnaša tako, kakor bi se moral. Na to odgovorim: ako bodo ljudje spoštovali učitelja, se bode tudi gotovo prizadeval svojemu stanu delati čast. Vprašam, ali je to prav, da se sme znositi vsak berač nad učiteljem, ker je enkrat njegovega malopridnega sina kaznoval. Mnogo se piše zoper despote; tudi jaz sem zoper take vladarje. Ali v šoli bi ne škodoval despotičen učitelj. Seveda v tem obziru si ne mislim učitelja despota, da bi imel oblast čez življenje in smert svojih učencev.

3. in 4. točka: „Odgojitelj bi moral biti prav za prav otrok, da bi se igral s svojim gojencem“, in: „Odgojitelj ne sme odgojati otroka le 4 leta, ampak mora biti krog njega do 25. leta“, se dadó tudi le pisati. Odgojitelj bi moral biti tak, to je res; ali to se ne da tako lahko izveršiti. Rousseau je postavil za izgled vzor učitelja; ali vzori so nedosegljivi, vendar se moramo truditi, da se približamo kolikor mogoče vzoru.

Tako smo prišli do zadnjega letošnjega „Tovariša“. Pisatelj teh pogovorov si šteje v dolžnost, javno izreči zahvalo za prijaznost, s katero so sprejeli bralci to njegovo delo. To ga vspehuje, da bode tudi v prihodnje pisal z enako pridnostjo. Bralci naj le „Tovariša“ verlo podpirajo; urednik bode že skerbel, da pride kaj tečnega v list, in jaz bodem tudi prihodnje leto tako filozofiral, kakor letos, seveda vse po domače.

D.

Dr. Jaka Zupan in Dr. France Prešern.

Kakor Fr. L. Čelakovsky v Čas. Česk. Mus., tako oménja M. Čop v Šafaříkovi slovstveni povéstnici oba ta dva Slovénca vkupej — enega za drugim, in to po pravici; vsaj se drugi brez pervega še razuméti ne da.

Razkazal sem letos nekoliko bolj J. Zupana, kateri je bil prav res tudi velikán učenosti, ki si zaklade duha Krezove bil je nabral, ter zastavil pero, spisal nekaj in spravil na svetlo sam, še več pa nameraval,